

Termini izglītības un darba tirgus saskarē

Anita Līce, LDDK Izglītības un nodarbinātības jomas vadītāja

Rīga, 2016.gada 15.septembris

Termini

Angļu valodā	Latviešu valodā
Apprenticeship	Māceklība
Work-based learning	Darba vidē balstītas mācības
School based learning	Skolas vidē balstīta mācīšanās
Work placement	Prakse
Training	Apmācība
Apprentice	Māceklis
Trainee	Praktikants
Evaluation	Izvērtējums
Assessment	Novērtējums

Mācības darba vietā (profesionālajā izglītībā)

- Apprenticeship
- Work based learning
- Work-place learning
- Internship
- Traineeship
- Industry attachment
- Work placement

...

- Mācekļība
- Amatizglītība
- Prakse (mācību prakse, kvalifikācijas prakse)
- Darba vidē balstītas mācības

...

Ko saprotam un kā lietojam katru no šiem terminiem?

	Apprenticeship	Work-place learning	Informal apprenticeship	Internship	Traineeship
Darba alga	Jā	Jā	Kabatas nauda vai «graudā»	Nē	Varbūt
Tiesiskais regulējums	Jā	Nē	Nē	Nē	Nē
Balstīts darba vietā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā
Mācīšanās programma	Jā	Nē	Nē	Nē	Nē
Mācīšanās darba vietā	Jā	Varbūt	Varbūt	Varbūt	Varbūt
Mācīšanās ārpus darba vietas	Jā	Nē	Nē	Nē	Nē
Formāls novērtējums	Jā	Nē	Nē	Nē	Nē
Atzīts apliecinājums par izglītību	Jā	Nē	Nē	Nē	Nē
Ilgums	Noteikts	Dažādi	Dažādi	Dažādi	Dažādi

Avots: ILO (2012). *Overview of Apprenticeship systems and Issues: ILO contribution to the G20, Task Force on Employment, Geneva, Table 1*

Apprenticeship

Māceklība

Māceklība – duālās profesionālās izglītības īstenošanas forma, kas pārmaiņus notiek darba vietā (pamatā) un izglītības iestādē. Par māceklības organizēšanu parasti ir **atbildīgs darba devējs**. Māceklis ir **līgumiski** saistīts ar darba devēju un parasti saņem **atlīdzību**. Latvijā māceklību īsteno amatizglītības sistēmā.

- Nav amatizglītība (Likums par amatniecību) vai darba vidē balstītas mācības (Profesionālās izglītības likums).
- Latviski apraksta profesionālās izglītības īstenošanas formu Vācijā, Austrijā, Šveicē, u.c.

Apprenticeship – systematic, long-term training alternating periods at the workplace and in an educational institution or training centre. The apprentice is contractually linked to the employer and receives remuneration (wage or allowance). The employer assumes responsibility for providing the trainee with training leading to a specific occupation. (CEDEFOP, 2004.)

Apprentice

Māceklis

Māceklis – persona, kas apgūst **profesionālās** prasmes **darba** vietā **māceklības** ietvaros un kas ir noslēgusi **līgumu** ar darba devēju.

Prakse

Work placement

Prakse – izglītības programmā iepļānots **darba periods**, parasti ārpus izglītības iestādes, lai palīdzētu audzēkņiem vai studentiem attīstīt noteiktas zināšanas, prasmes un kompetences.

- **Mācību prakse*** – profesionālās izglītības programmas praktiskās daļas apguve izglītības iestādē vai ārpus tās;
- **Kvalifikācijas prakse*** – profesionālās izglītības programmas praktiskās daļas apguves noslēdzošā daļa pirms valsts pārbaudījuma profesionālās kvalifikācijas iegūšanai.

* Saskaņā ar Profesionālās izglītības likumu

Trainee

Praktikants

Praktikants – izglītības guvējs, kas izglītības programmas ietvaros praktizējas **darba** vietā vai **darbam pietuvinātā** vidē.

**Darba vidē balstītas
mācības**

**Skolas vidē balstīta
mācīšanās**

Vispārējā vidējā izglītība?

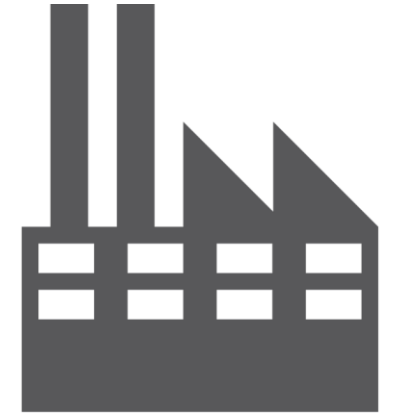
Māceklība?

Mācību prakse?

Darba vides imitācija profesionālās izglītības iestādē?

- Labākais tulkojums (no *work-based* un *school-based*), tomēr var radīt nepareizu priekšstatu par īstenošanas vietu;
- Atkarīgs no konteksta, ko vēlamies uzsvērt, nav viennozīmīgi lietojams.

*«In vocational education two main learning pathways exist, namely school-based pathways and work-based pathways. In the school-based pathway students **learn in school and participate in different workplaces** as part of their total vocational trajectory. In workplace pathway students **are employed** in professional organisations for **more than 60% of time.**» (OECD 2009)*

Laboratorijas darbi

Mācību prakse

Māceklība

Mācību stundas

Kvalifikācijas prakse

Amatizglītība

Darbs

**School based
learning**

**Skolas vidē balstīta
mācīšanās**

Skolas vidē balstīta mācīšanās – mācīšanās process, ko organizē izglītības iestāde un kas pamatā notiek izglītības iestādē.

Work based learning

Darba vidē balstītas mācības

Darba vidē balstītas mācības* – profesionālās izglītības ieguves forma, saskaņā ar kuru izglītības programmas profesionālā satura teorija un prakse pārmaiņus tiek apgūta **izglītības iestādē** un **uzņēmumā** (vai darbam pietuvinātā vidē), par ko ir noslēgts **trīspusējs līgums** starp izglītības iestādi, darba devēju un izglītības guvēju.

* Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu «Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības» izstrādes ekspertu grupas priekšlikumu

Vocational education and training – profesionālā izglītība

Lietojuma piemēri:

- «Profesionālā **apmācība**»
- «Bezdarbnieku un darba meklētāju **apmācība**»
- «Noteikumi par **apmācību** pirmās palīdzības sniegšanā»
- «Noteikumi par transportlīdzekļu vadītāju **apmācību** un transportlīdzekļu vadītāju **apmācības** programmām»
- «Golfa apmācība», «tenisa apmācība» u.c.
- «Suņu **apmācības** skola»

Training

Apmācība

Apmācība – izglītības posms vai daļa, kas ietver **informēšanu** un/vai **instrukcijas praktiskai** prasmju un iemaņu attīstīšanai.

*Training – education designed to achieve particular learning objectives, **especially in vocational education**. The definition of education in ISCED includes training. (ISCED 2011)*

*Training – organised activity aimed at imparting **information** and/or **instructions** to improve the recipient's performance or to help him or her attain a required level of knowledge or skill. (www.businessdictionary.com)*

Assessment Novērtējums

Novērtējums – izglītības guvēja sasniegumu līmeņa **kvantitatīvs** vērtēšanas rezultāts, izmantojot dažādas metodes un kuru izsaka konkrētā vērtēšanas vienībā – **atzīme, procenti, punkti**.

- Pastāvīga datu apkopošana par izglītības programmas rezultātiem:
 - Ko izglītības guvēji ir iemācījušies?
 - Kā viņi ir iemācījušies?
- *Ieguvējs: persona, kuru novērtē*

Evaluation Izvērtējums

Izvērtējums:

- 1) Spriedums par **izglītības guvēja** mācīšanās rezultātu **kvalitatīvu** vērtēšanu un **turpmāko** mācīšanās darbību **pilnveidošanu**;
- 2) Spriedums par **izglītības stratēģijas, iestāžu vai programmu efektivitāti, stipro un vājo pušu** noteikšanu, **uzlabojumu iespēju** īstenošanas ceļu un pasākumu izvirzīšanu.

- Vai izglītības programma ir sasniegusi plānotos mācīšanās rezultātus?
- *Ieguvējs: lēmumu pieņēmēji*

PALDIES!

Anita.Lice@lddk.lv